

aan

Museumwerf Vreeswijk
Wierselaan 113
3433 ZS Nieuwegein
www.stadskraan.nl
www.ambachtsschoolvreeswijk.nl

info@stadskraan.nl
info@ambachtsschoolvreeswijk.nl

datum April 2023

Kantoor +31 6 43 08 22 04
Werkplaats +31 6 47 01 60 54

betreft Bestuursverslag 2022

KvK 64561283
Bank NL37 INGB 0007 0879 20

Bestuursverslag 2022

‘Craen is terug’

Hoofddoelstellingen Stichting Stads kraan

Uit de statuten:

De stichting stelt zich ten doel:

1. De herbouw van de middeleeuwse Stads kraan zoals die aan het wed bij de Ganzenmarkt in Utrecht heeft gestaan
2. De herbouw te (doen) plaatsvinden in de vorm van een historisch verantwoorde reconstructie die wordt uitgevoerd als leer/werkproject.

De stichting is opgericht in november 2015, heeft geen winstoogmerk en heeft bij de belastingdienst de ANBI status (Algemeen Nut Beogende Instelling).

Het leer/werkproject staat centraal. Het realiseren van een cultuurhistorisch object 'De Craen' in de openbare ruimte is ondersteunend aan het leer/werk doel. In onze visie is De Craen belangrijk voor de motivatie en betrokkenheid van de leerlingen bij het werk, bij de opleiding en bij elkaar. Daarnaast zijn is dit een belangrijk onderdeel van het portfolio, zowel voor dat van de leerlingen als voor het portfolio van de Ambachtsschool.

Het oorspronkelijke plan

Reeds in 2010 is een commissie ingesteld, destijds vanuit Stichting Bouwloods Utrecht, die is gestart met onderzoek naar haalbaarheid van de herbouw van de middeleeuwse Utrechtse Stads kraan als leer/werkproject. Deze commissie heeft de eerste tekeningen vervaardigd, onderzoek gedaan naar vergelijkbare middeleeuwse kranen en reconstructies in binnen- en buitenland en de mogelijkheden voor opleiding van leerlingen in kaart gebracht. Ook is een begroting gemaakt gebaseerd op de bedrijfsvoering van Stichting Bouwloods Utrecht. Met deze plannen en de begroting is gestart met fondsenwerving voor het project. In 2015 heeft Stichting Bouwloods Utrecht zich teruggetrokken uit het project. De commissie is zelfstandig verder gegaan met voorbereiding van de herbouw.

Dit heeft geresulteerd in de oprichting van Stichting Stads kraan. De diverse commissieleden hebben zitting genomen in het bestuur, of werden adviseurs van deze nieuwe stichting. Deze groep mensen heeft samengewerkt t/m de voltooiing van het project.

Het terugtrekken van Stichting Bouwloods had grote implicaties voor de uitvoering van het project; we moesten immers zelfstandig verder, een bouwlocatie zoeken, fondsen werven etc.

Locatie Museumwerf Vreeswijk

De Museumwerf richt zich op het behoud van ambachten, gerelateerd aan de binnenvaart. Voorwaarde voor het behoud van ambachten is het doorgeven van kennis en ervaring. Sinds haar oprichting heeft de Museumwerf dan ook de ambitie hier vorm aan te geven. Alle benodigde faciliteiten, o.a. houtwerkplaats, metaalwerkplaats, bouwlocatie, zijn aanwezig. Binnen Stichting Stads kraan is ruime ervaring in het inrichten en uitvoeren van leer/werkprojecten. Beide stichtingen vullen elkaar dan ook heel goed aan. In dit kader zijn we samenwerking aangegaan.

Het terrein van de Museumwerf is in eigendom van gemeente Nieuwegein en wordt verhuurd aan Stichting Museumwerf Vreeswijk. Stichting Stads kraan huurde voor de bouw van de

StadsKraan delen van binnen- en buitenruimte en heeft deze ingericht als werkplaats, bouwplaats, ontvangstruimte, kantoor- en kantinefaciliteit.

Ambachtsschool Vreeswijk

Om in aanmerking te komen voor middelen uit de EU (Leader POP 3) voor het leer/werkproject, met medefinanciering van Provincie Utrecht, gemeentes Utrecht en Nieuwegein, zijn we een 'project in project' gestart.

Dit project draagt de naam: 'experiment oprichting Ambachtsschool Vreeswijk'. Het bieden van opleiding en werkervaring en het verkleinen van de mismatch op de arbeidsmarkt vormen de pijlers van dit project. Dit project kende een looptijd van november 2018 t/m september 2021. We hebben ons project in financiële zin opgedeeld in twee delen:

1 Experiment oprichting Ambachtsschool Vreeswijk

In dit deel zijn alle kosten die we maken voor het opleiden en coachen van leerlingen ondergebracht (leermeester, jobcoaches, gereedschap, materiaal, PR etc.).

Dit deelproject had een begroting van €415.000,-

2 StadsKraan

In dit project zijn de kosten, direct gerelateerd aan de kraan, ondergebracht (houtleveranties, overige materialen, leges etc.).

Dit deelproject had een begroting van €175.000,-

Hiermee zijn de oorspronkelijke begrotingsposten nogal door elkaar geschud. De aansluiting op de oorspronkelijke begroting uit 2015 is dan ook moeilijk te maken.

Samenvatting Ambachtsschool Vreeswijk

Het project realiseert bij wijze van experiment een moderne Ambachtsschool op een bestaande historische scheepswerf. Aan de hand van de praktijkvorming van leerlingen en de bouw van diverse objecten zal de Ambachtsschool een continue karakter krijgen.

De Ambachtsschool wil een match maken tussen het tekort aan personeel in de ambachtelijke en technische vakken enerzijds en de grote groep mensen die in het reguliere onderwijs niet tot z'n recht komt, of competenties, vaardigheden en kwalificaties mist om aan de slag te kunnen in een ambachtelijk vak. De Ambachtsschool biedt hen een praktische opleiding en werkervaring. Door het aanleren van vakvaardigheden en sociale vaardigheden, zoals arbeidsritme en collegialiteit, ontstaan nieuw toekomstperspectief en mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Zo levert de Ambachtsschool een bijdrage aan het verkleinen van de mismatch op de arbeidsmarkt.

De eerste leerlingen stroomden begin 2019 in en werkten aan de inrichting van werk- en bouwplaats.

In maart 2019 werd de Ambachtsschool officieel geopend en de bouw van de StadsKraan gestart.

Uit evaluatie van de experimentele fase is gebleken dat er grote behoefte bestaat aan onze voorziening van leerbedrijf en stage-bedrijf. Helaas werd in 2021 duidelijk dat het brengen van continuïteit in de Ambachtsschool Vreeswijk op de locatie Museumwerf niet haalbaar is. Oorzaken hiervan zijn het gebrek aan geschikte ruimte, vanwege geluidsoverlast bij omwonenden. Uitbreiding van bedrijfsactiviteiten op en rond de bouwplaats van de kraan bleek vanuit het

bestemmingsplan niet mogelijk. Bestuur van Stichting Stads kraan had geformuleerd dat continuïteit in de Ambachtsschool en uitbreiding naar andere sectoren van de arbeidsmarkt (metaal, administratie, horeca) alleen mogelijk is in nauwe samenwerking met de Museumwerf. Na directie- en bestuurswisselingen bij de Museumwerf bleek dat het uitbreiden en continueren van het leer/werkproject voor de Museumwerf in die periode, zeker geen prioriteit had. We hebben gezocht naar alternatieve locaties, maar hebben moeten concluderen dat een verhuizing en opnieuw opbouwen van een werkplaats een té kostbare operatie was. We hebben deze ambitie dan ook moeten laten varen en hebben ons volledig geconcentreerd op afbouw en plaatsing van de Stads kraan, wat nog een hele kluif bleek...

Corona

In maart 2020 moesten we, zoals overal iedereen, een flinke stap terugzetten: stagiairs mochten niet meer bij bedrijven aan de slag. Vanwege de 1,5m afstand konden nog slechts een beperkt aantal leerlingen tegelijk in onze werkplaats aanwezig zijn en veilig werken. Vertegenwoordigers uit bedrijfsleven, van scholen, overheden, niemand kon onze locatie bezoeken en onze activiteiten bekijken, juist in een periode dat we grote vorderingen boekten.

Dit heeft ons project in een soort 'sluimerstand' gebracht. Gelukkig konden we, met de nodige aanpassingen en kunst- en vliegwerk, onze werkplaats openhouden en praktisch onderwijs op locatie blijven bieden aan de leerlingen. We hebben in deze periode zelfs nog uitstroom naar de arbeidsmarkt kunnen realiseren. In financiële zin is deze periode echter bijna de nekslag voor de Ambachtsschool geworden.

Afbouw en plaatsing Stads kraan

Vanwege corona en de beperkingen in het maken van geluid is de afbouw van de kraan behoorlijk vertraagd geraakt. Mede dankzij de inzet van vrijwilligers en met steun en sponsoring van vele bedrijven en fondsen, hebben we de eindstreep kunnen halen!

Op vrijdag 20 mei 2022 is de Stads kraan, vanuit Vreeswijk, op een ponton geladen en over het Amsterdam- Rijnkanaal gevaren naar de stad Utrecht. Vervolgens heeft er een nachtelijk transport over de weg, door de stad plaatsgevonden. De volgende dag is de Stads kraan in de Vecht weer op het ponton geladen en onder enorme publieke belangstelling naar de Weerdsingel gevaren. Na plaatsing van de Stads kraan op de fundering in de singel volgde een ovatie van het enthousiaste publiek. Na bijna twee eeuwen is in 2022 de Stads kraan, in het jubeljaar 900 jaar stadsrechten, terug in Utrecht. We zijn trots op de geweldige samenwerking met Mammoet, de firma HEBO, diverse Utrechtse bedrijven, leerlingen, vele vrijwilligers en sponsors.

Financieel en inhoudelijk gezien is de plaatsing anders verlopen dan gedacht. Zo stootten we (ondanks diverse sonderingen) op een enorme betonplaat in de Weerdsingel. Dit bleek de fundatie te zijn van een grote spuikoker uit de tijd van de demping van de singel. Dit maakte dat we ons funderingsplan totaal moesten aanpassen. In deze tijd van arbeidskrapte heeft de firma van Schie, met hulp van velen, in zeer korte tijd het plan aangepast en in zeer korte tijd uitgevoerd.

Het transport van de kraan vanuit Vreeswijk was een zeer complexe operatie, tot in de puntjes voorbereid door de firma Mammoet, met ondersteuning van onze eigen mensen.

Er waren een vele verkeersaanpassingen, afzettingen en verkeersregelaars nodig, maar dit maakte dat het hele transport gesmeerd verliep.

Resultaten leer/werkproject

Tijdens de bouwperiode hebben we hebben aan 18 leerlingen een leer/werktraject geboden. Van hen zijn 12 doorbemannend naar een betaalde plek op de arbeidsmarkt. Van deze groep leerlingen zijn er 6, na een periode van activering bij ons project doorgestroomd naar een ander, meer passend traject of dagbesteding. In de bouwperiode periode hebben 6 stagiairs van een voltijd opleiding hun praktijkstage met succes bij ons afgerond.

Toekomst van de Stads kraan

Na de plaatsing op 21 mei 2022 heeft een afbouwperiode van 3 maanden plaatsgevonden (o.a. dakbedekking, luiken en deur). De uitstroom van de laatste leerlingen werd voltooid. Daarna is de inrichting van een kiosk, nabij de Stads kraan, onder de Monicabrug gerealiseerd. De stichting huurt deze kiosk tegen kostprijs binnen een 2- jarige gemeentelijke pilot 'meerwaarde maatschappelijk vastgoed'. Inmiddels hebben we detailhandel en informatiepunt als bestemming voor de kiosk vergund gekregen. We maakten een plan voor exploitatie en culturele, buurtgerichte evenementen bij de Stads kraan. I.s.m. het Gilde van Utrecht is een stadswandeling 'Stads kraan' ontwikkeld. De plek aan de 'nieuwe' stadsbuitengracht is een plek met potentie en mogelijkheden voor verdere ontwikkeling. Door verankering in het lokale maatschappelijke, culturele gemeentelijke en bedrijfsleven, verwachten we een nieuwe educatieve, cultuurhistorische en toeristische attractie te worden. Een beeldbepalend element in dit nieuwe deel van het toeristisch hart van Utrecht. Niet meer weg te denken...

Conclusies:

- De voorbereiding en uitvoering van de herbouw Stads kraan Utrecht kende een lange doorlooptijd met vele hobbels op alle vlakken van het project
- Het project is gesplitst in een leer/werkdeel (Ambachtsschool Vreeswijk) en een specifiek Stads kraan deel
- Corona heeft behoorlijke impact gehad op het project
- De leer/werkdoelstellingen van het project zijn gehaald
- Helaas is het niet mogelijk gebleken continuïteit in de Ambachtsschool te bereiken
- Het project is gerealiseerd met steun van vele financiers, leerlingen, vrijwilligers en sponsors
- De toekomst van de Stads kraan aan de Weerdsingel kan succesvol worden, door verankering in culturele, toeristische, gemeentelijke en wijkstructuren

Bestuur van Stichting Stads kraan, april 2023